

gestaan tot een nieuw leven in dit alles. En dat bemerkt ge in zijn brieven.

Calvijn was wat men tegenwoordig noemt een groote persoonlijkheid, maar niet naar den regel dezer wereld, doch naar het woord van onzen Heer: Wie onder u groot zal willen zijn in het koninkrijk der hemelen, die zij aller dienstknecht. Calvijn heeft zoo niets van de zelfverzekerde wijsheid der Scholastiek noch van de bijzondere heiligheid der Mystiek. Hij onderwijst geen „dooden kennis“. Om de „leer“ verdraagt hij verdrukking en smaad. Hij is geheel één met de duizenden, die om de „leer“ den brandstapel beklommen of volhielden óók toen zij in een zak werden verdronken om de „leer“. Die menschen hadden onze moderne ellende niet, dat de waarheid Gods maar intellectuele gedevalueerde munt wordt geacht, waarbij men dan gaat waarschuwen, om er niet te veel soliditeit aan toe te kennen.

Evenmin geeft Calvijn „bevindelijke gesprekken“. Zijn brieven gelijken in niets op de slichtelijke brieven, waarin over de worstelingen der Ziele wordt gehandeld en die met een Apostolischen zegengroet aan een vrome ziel beginnen en met Amen eindigen. Calvijn staat midden in het leven, niets is hem te „wereldsch“ en niets is hem te „mystiek“, dat het niet zou vallen onder het klare nuchtere Woord van zijn God en onder den koningsschepter van zijn Christus, die allen eigenwilligen godsdienst oordeelen zal.

Voor degenen, die in onze dagen zijn strijd mogen voortzetten en die daarbij mogen acht geven op de „wolke der getuigen“, die hun zijn vóórgegaan in het belijden van den Naam des Heeren, is het in hooge mate slichtend, opbouwend in den Heere Jezus Christus, om met den levensarbeid van Calvijn kennis te maken door zijn brieven te lezen.

Daar hoort gij Calvijn zelf tegen vrienden en vijanden, tegen broeders en ketteren, tegen hooggeplaatsten en geringen, tegen Roomschen en Lutheren (ook tegen Luther zelf), tegen „Libertijnen“ en Socinianen, tegen ambtsbroeders als Farel en tegen vrienden, die niet konden breken met „Rome“. Gij hoort hem over alle mogelijke dingen van 't gewone leven spreken, ook over eigen geldgebrek, ziekten en kwalen, over huwelijksplannen en over het sterven van zijn geliefde vrouw, over 't verdriet om schandelijke zondeval van naaste familie en over den nood der kerk.

Over dat alles moet men Calvijn zelf lezen. Zóó moet men zijn brieven lezen. Over dat wat hem ter harte ging. Niet over hem zelve als ware zijn persoon voortdurend het onderwerp.

Het is een zeer belangrijk feit te achten, dat nu dezer dagen deze rijkdom voor ons volk is toegankelijk gemaakt door de Hollandsche vertaling van een honderdtal dezer brieven. De heer De Zwart heeft daarmee een kostelijk werk gedaan. Zijn keuze is uitnemend geweest. De vertaling is, voorzover ik beoordeel kan, uitstekend. En de aantekeningen zijn populair, eenvoudig en zakelijk gehouden. 't Is geen boek over Calvijn geworden, maar van Calvijn. De toelichting is „toelichting“ en „inleiding“ tot het lezen geworden.

Iedere Jongelings- en Meisjesvereniging moet dit boek aanschaffen. Het is populair studie-materiaal bij uitnemendheid om bij het vak Kerkgeschiedenis te gebruiken. Het uitvoerig naam- en zaakregister kan den weg wijzen voor bepaalde onderwerpen.

De schrijver belooft, wanneer er belangstelling genoeg is, een tweede honderdtal. Wij hopen, dat dit spoedig zal zijn. Het zou waarlijk een schande voor ons Calvinistisch volk zijn, als dit werk niet gretig werd ontvangen. De prijs is ook zeer laag gehouden voor een boek als dit. Wanneer men ziet hoe de romans van den dag wegvliegen, dan mag de prijs geen belemmering zijn. Voor iets zóó heel bijzonders moet onder ons ook bijzondere belangstelling zijn.

Ik zie slechts één groot gevaar, waardoor deze uitgave niet tot haar recht zou kunnen komen.

Onze tijd is een tijd van persoonsvereering.

En nu zou het kunnen zijn, dat iemand dit boek ging lezen om eens kennis te maken met een gave en groote en edele „Persoonlijkheid“, zooals wij er tegenwoordig zoo gaarne plegen te bejubelen.

Wie zóó dit boek ter hand zou nemen zij ge-waarschuwd.

Calvijn — en de gave, glad afgewerkte Persoonlijkheid, die als ideaal velen voor oogen zweeft om óók zoo te worden — Calvijn en de... vergeef mij het woord: de fijne-venten-cultus... dat is de domme vereening van Calvijn met de strooming, die hij en zijn medestrijders op het allerfelste bestreden hebben.

Men leze den brief over de secte, die de Nederlanden had aangetast (no. 37 van dezen bundel), aan Margaretha de Valois, die er in geloopt was vanwege de „vroomheid“ van P o c q u e t en Quintin, de predikers van den vrijen geest in de Nederlanden.

Hier schreef Calvijn het bekende woord: „Een hond blaft, als hij ziet, dat men zijn meester aanvalt, zou ik dan niet heel erg laf zijn, als ik,

ziende, dat zóó Gods Waarheid aangerand wordt, stom bleef en mijn stem niet verhief?“

Deze menschen vereenzelvigen hun innerlijke Persoonskern met Christus. Gods Zoon was in hen, beweerden zij. En daarom leerden zij, dat hun eigenlijke Ik (Christus) toch geen pijn had, als zij ziek waren en pijn hadden. Dat Ik dat boven alle pijn van deze wereld verheven was, noemde Calvijn een afgod, dien zij in zich hebben bedacht. („Tegen de Libertijnen“, p. 199.)

Van deze aanbidders van het gansche Christus geworden inwendige leven schreef Calvijn: „Ik zie een secte, de gevaarlijkste en afschuwelijkste, die er ooit op de wereld was... De arme geloovigen hebben, toen zij zagen, dat de keizerlijke Nederlanden algeheel verpest waren, mij heftig bezworen om zonder dralen de hand aan het werk te slaan.“

Hier stootte Calvijn op één der uitloopers van de stroomingen, waartegen de Apostel J o h a n n e s reeds waarschuwde als tegen Anti-Christen.

Toch had Martin Bucer te Straatsburg (lang niet de minste der leeraars) aan P o c q u e t een goed getuigschrift gegeven.

Calvijn zegt: P o c q u e t „had, zijn gif verbergende, dezen goeden dienaar Gods misleid, om zich daarna onder valsche vlag van zijn crediet te bedienen, ten einde toegang te hebben tot degenen, die eenige vreeze Gods hebben.“ (Zie F. L. Rutgers, Calvijns invloed op de Reformatie in de Nederlanden, 2de druk, pag. 69, 70.)

Wie al was het maar in zeer verre gemeenschap met dergelijke Persoonskernverheerlijking Calvijn wil gaan lezen om hem dan ook als zulk een „geheiligde Persoon“ te bewonderen, zal teleurgesteld worden.

Aan dezen ziekelijken, vurigen, oplopend toornigen man, die razen en schelden kan in zijn polemiek en die zelfs zijn besten, geliefden broeder en ambtgenoot niet spaart als deze te meegaande is, is maar één ding „gaaf“ en „groot“, en dat is zijn geloof en liefde „in den Heere“.

Of neen — óók over dat geloof valt nog de klacht van het... dagelijks met de zwakheden van ons geloof te strijden hebben en niet met zulk een ijver aan Gods Wel vast te houden als wij schuldig zijn.

Tenslotte staat hier voor ons een man, arm en ellendig in zichzelf ook tot in zijn diepste binnenste... die alles buiten zichzelf van Christus verwacht en die dat ook voor zijn gansche bestaan en voor elk terrein des levens „in hope“ in vervulling ziet gaan van dag tot dag, totdat de groote dag zal aanbreken, dat de hoop van Gods strijdende kerk volkomen zal vervuld worden — als zij haar Heer ziet komen op de wolken.

Zegene die Koning onder Wiens Bestuur ook deze Hollandsche uitgave van Calvijns werk is verschenen, dit werk aan vele gebroken en verslagen harten, die het benauwd kunnen hebben onder den last der gave en heilige en geleerde Persoonlijkheden, onder den doordringenden adem der Scholastieke Schriftgeleerdheid en in de woestijnachtige droogte achter de leidsteden, die een afgod in 't hart hebben, die hun godsdienstige gevoelens met Christus vereenzelvigen en die hun god maar bij oogenblikjes ervaren.

A. JANSE.

OPVOEDING EN ONDERWIJS

400 jaar Straatsburgsche Universiteit. (1538—1938.)

Roemrijke Geschiedenis-Calvijn.

De Universiteit van Straatsburg viert dit jaar haar vierde eeuwfeest.

In 1538 heeft n.l. de Rijksdag te Spiers den beroemden humanist Johannes Sturm de opdracht gegeven om te Straatsburg, zijn geboortestad, een gymnasium te stichten.

Met den eenvoudigen titel van „School“ werd zij geopend en omvatte een gymnasium, met als bovenbouw colleges in de vrije kunsten en in de theologie.

Rector was Joh. Sturm, de voornaamste der drie Straatsburgsche scholarchen, aan wie, na het doordringen van de hervorming reeds in 1524, door de overheid de geheele zorg voor het schoolwezen in 1526 werd toevertrouwd.

Drie Latijnsche scholen vervingen de opgeheven kerkelijke scholen.

Enkele beroemde namen illustreeren de situatie het best.

Vooreerst die van Joh. Sturm zelf, vriend van Wimpfeling, met wien hij te Freiburg studeerde, humanist als hij, maar in tegenstelling tot den studievriend protestant geworden; een protestant intusschen, in wiens brein en hart humanisme en evangelie zeldzaam harmonieëren, waardoor zijn leven en werk, ook in politiek opzicht, bij godsdienstige gesprekken (o.a. Augsburg 1530) en bij het totstandkomen van den Schmalkaldischen Bond der evangelische vorsten van groote betekenis zijn geworden.

Naast hem Martinus Bucer, ex-dominicaan, aanhanger van Luther en de evangelische Duitsche humanisten, sedert 1523 te Straatsburg, waarheen zijn vader hem reeds was voorgegaan en waar hij de voornaamste leider der reformatie wordt.

Van te voren was hij reeds bevriend met Wolfgang Capito, professor te Bazel in den kring van Erasmus, van waar hij, via Mainz, zich eveneens in 1523 naar Straatsburg begaf, als proost der Thomaskerk en professor voor het Oude Testament.

Datzelfde jaar bracht er voor het Nieuwe Testament en de historie Caspar Hedio, wiens weg ook over Bazel en Mainz voerde, zoodat onder hun krachtige leiding en bevrucht door hun brede kennis zich een rijk geestelijk leven ontwikkelde, dat Straatsburg weldra tot het universitaire centrum van Z.-W. Duitschland maakte.

In 1538 kwam Calvijn, verjaagd na zijn eerste periode van 1536—1538 uit Genève, te Straatsburg, geestelijke vluchthaven, aan om er spoedig het hoofd te worden van de Fransche vluchtelingengemeente, die daar tengevolge van het drijven der Sorbonne tegen de opkomende evangelische beweging ontstaan was. Toen in 1525 de kring om bisschop Briçonnet de Meaux grootendeels uiteenviel, vluchtten mannen als Farel, Roussel, Lefèvre, d'Étaples eerst naar Straatsburg, later naar Bazel, totdat de zuster van den Franschen koning Marguerite d'Angoulême, althans beide laatstegenoemden weder bescherming kon bieden.

Buitengewoon belangrijk is de omgang van Calvijn te Straatsburg met Bucer geweest, zoowel in theologisch opzicht in engeren zin, o.m. wat de avondmaalsleer betreft, als op liturgisch terrein.

Calvijns vorm van eeredienst, zooals wij dien later in Genève zien, is naar Straatsburgsch voorbeeld. Ook de treffende schuldbelijdenis, veelal aan Beza toegeschreven (1561), waarmede alle Fransche protestantsche, en in ons land dus ook de Waalsche, godsdienstoeeningen beginnen, is in dezen vorm ook Straatsburgsch.

In 1539 gaf Calvijn alhier den tweeden druk zijner Institutio; hij gaf colleges en ook trad hij er in het huwelijk met Idelette de Bure, weduwe van den bekeerden anabaptist Stordeur; zij overleed, na tien jaren van grooten strijd met Calvijn trouw gedeeld te hebben, te Genève; in 1541 riep deze stad Calvijn uit Straatsburg terug.

Voor de plaats van Straatsburg in de vroege geschiedenis der hervorming is dus tekenend de persoon van Joh. Sturm, leerling van Erasmus te Leuven, sedert 1520 professor te Parijs, tenslotte protestant en in 1537 door Bucer naar Straatsburg getrokken.

Zij beiden hebben zeer veel gedaan voor de goede verhouding tusschen de verschillende reformatische stroomingen onderling niet alleen, maar ook voor die tusschen de evangelischen en de verzoeningsgezinde katholieken, met name in 1537 toen koning Frans I contact zocht met den Schmalkaldischen bond en Melancthon daar van harte opging. Van de zijde des konings was dit weliswaar politiek, maar ook meer dan politiek; het idealisme dezer hervormers werd echter volslagen teleurgesteld en hun moeite was tevergeefs.

In 1538 werd de school in een hoogeschool veranderd, Joh. Sturm werd haar eerste rector, wat hij tot 1581 bleef om ten slotte ontslagen te worden in een periode van dogmatische tweedracht, toen de Kerk te Straatsburg Luthersch was geworden.

In 1567, in het begin dezer wijziging, ontving de hoogeschool van keizer Maximiliaan II het privilege, waardoor zij tot academie werd verheven; in 1621 werd zij universiteit, met de volledige organisatie in faculteiten, verleenning van het ius promovendi enz.

Uit geheel Duitschland werd zij in deze Lutherse periode vooral door den adel bezocht. De bisschoppelijke universiteit van het nabijgelegen Molsheim komt 20 jaar na de bezetting van Straatsburg door Frankrijk naast haar, doch zij blijft al haar rechten en inkomsten behouden; haar betekenis neemt echter af.

De derde groote periode harer geschiedenis begint met de Fransche revolutie. De medische en juridische faculteiten worden dan georganiseerd, maar het krachtigste leven ontplooid zich gaandeweg in het Séminaire protestant (1808), dat ook leerstoelen voor filosofie, talen en geschiedenis bezat, bovendien de bibliotheek en de oude inkomsten van den eersten tijd.

In de tweede helft der 19e eeuw doceerden daar mannen als Eduard Reuss, uitgever van Calvijns werken, C. Smidt, de historicus en Auguste Sabatier.

De Straatsburgsche Universiteit bezit overigens — en dit is de groote merkwaardigheid — behalve haar protestantsche theologische faculteiten, ook nog een Roomsche-Katholieke faculteit, en zij is daardoor de eenige Fransche Universiteit, die bevoegd is om Roomsche-Katholieke geestelijken te vormen.

Frankrijk heeft n.l. bij de herovering van den Elzas uit eerbied voor de gebruiken en de tradities van dit land deze uitzondering gehandhaafd.

Na den Fransch-Duitschen oorlog werd op 1 Mei 1872 de Keizer Wilhelm Universiteit (1877) geopend, steeds meer van alle middelen ten dienste van wetenschap en onderwijs voorzien; kort voor

den we
bezocht
Nover
sche u
Jacqu
de l'his
den oor
zich vo
worden
logische
schied
dezen l
dell ova
in 1621
Vele g
Univers
Loui
chemie
onderz
Ook
geweest
ren als
Alber
promov
verbond
De un
duizend
waarva
stoelen
Amste

De
BUI

De
Debat over

De S
waarove
sloot ha
Het wa
ringen c
wellicht
Jaar 11
wat ge
sprekin
zal het
seeren c
jaarlijk
en even
wensche
vergade
ons de
laatste
te keere
twee ja
die tol
had ge
\$ 6000
gaderen
gaderen
teleurst
minder
Synode
Classes
Synodal
Synode
kan gen
didaten
andere

En h
Dat me
stemd.
omver
len, zo
met de
het pres
zij na
handeld
vorige S
dig zou
dan (we
Dat n
jaar te
Synode
\$ 4000
waardig
werd aa
kelijk
dan 7 o
gadering
van twi
geestelij
boven a
Dat e
dingen i
onbewe
Op de
derheids
stult var
En dus
voorloof
kerke

den wereldoorlog door ver over de 2000 studenten bezocht.

November 1918 werd zij gesloten om als Franse universiteit te worden heropend.

Jacques Pannier, de secretaris van de Société de l'histoire du protestantisme français, die tijdens den oorlog aalmoezenier was in den Elzas, nam zich voor om, als Straatsburg herwonnen zou worden, daar als eerste bij de protestantsche theologische faculteit te promoveeren. Het is ook geschied — het omvangrijke (tweede) proefschrift van dezen kenner van de Hugenotengeschiedenis handelt over de kerk te Parijs onder Lodewijk XIII in 1621.

Vele geleerden van wereldnaam hebben aan deze Universiteit hun opleiding genoten.

Louis Pasteur die er in 1849 hoogleraar in de chemie aan is geworden, heeft hier zijn beroemde onderzoekingen over het isothermisme verricht.

Ook Goethe is een alumnus van deze instelling geweest; in 1770 is hij in haar faculteit der letteren als student ingeschreven.

Albert Schweitzer studeerde er in de theologie, promoveerde in 1899 en sinds 1902 was hij er aan verbonden tot 1905.

De universiteit telt tegenwoordig meer dan driehonderd studenten. Zij heeft thans 7 faculteiten, waarvan de literaire niet minder dan 23 leerstoelen bezit.

Amsterdam.

J. H. KRUIZINGA.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN

De Synode in Amerika wederom in zitting.

VI.

Debat over jaarlijks vergaderen; deputatie naar Nederland.

De sluitings-zittingen der Synode.

De Synode der Christian Reformed Church, waarover wij reeds vijf artikelen hebben geleverd, sloot hare zittingen Vrijdagavond 17 Juni te 10 ure. Het was misschien een van de kortste vergaderingen der Synode, in de laatste jaren althans. En wellicht werd het opgevat als een argument om jaarlijks te vergaderen. Daarover werd heel wat gedebatteerd, en omdat de zaak ook in bespreking is in de Nederlandsche Geref. Kerken, zal het misschien de Reformatie lezers interesseren om te hooren wat de voorstanders van het jaarlijks houden van Synoden te berde brengen, en evenzeer wat de argumenten zijn van degenen die wenschen terug te keeren tot het twee-jaarlijks vergaderen, gelijk dat de laatste vijftig jaren bij ons de gewoonte is geweest. Om eigenlijk met het laatste te beginnen, de kerken die wenschten terug te keeren tot de oude methode (vergadering elke twee jaar), beweerden, dat de Synode van 1936, die tot jaarlijks vergaderen besloot, te haastig had gehandeld. Het zou vervolgens onzen kerken \$ 6000 uitsparen door om de twee jaren te vergaderen. De verwachting, dat het jaarlijks vergaderen de meelings zou bekorten, zou wel op teleurstelling uitloopen. Een groote menigte van minder voornamen zaken zou in den schoot der Synode geworpen worden door de verschillende Classes. Er zouden te veel protesten komen voor Synodale behandeling, indien men wist dat de Synode elke twee jaar samenkwam. En de Synode kan gemakkelijk het preparatoir examen van candidaten voor de theologie in de handen stellen van andere lichamen.

En het antwoord op die argumenten? Dat men te haastig handelde werd niet toegestemd. Indien men nu weer het besluit van 1936 omver wierp, dat zou juist wezen haastig handelen, zonder dat men genoeg proef had genomen met de nieuwe methode. Het zou daarenboven het prestige van de Synode verminderen, wanneer zij na zoo'n korten tijd wederom heel anders handelde dan twee jaar geleden. En reeds in een vorige Synode werd uitgesproken, dat het te spoedig zou zijn om nu wederom anders te handelen dan twee jaar geleden besloten werd.

Dat men \$ 6000 kon uitsparen door elke twee jaar te vergaderen, dat werd niet toegestemd. De Synode van 1938 kostte slechts wat minder dan \$ 4000, of \$ 0.07 per gezin. Het werd betreurenswaardig geacht, dat de dollar in de argumentatie werd aangebracht, omdat geestelijke en kerkelijke waarden van veel grooter waardij zijn dan 7 of 8 cent per jaar per gezin. Dat de vergaderingen niet korter van duur zouden zijn, werd van twijfelachtige waarde geacht omdat immers geestelijke waardij, beginselen en kerkrecht toch boven alles gaan.

Dat er een groote vermeerdering zou zijn van dingen in den schoot der Synode geworpen, werd onbewezen geacht.

Op deze en dergelijke gronden stelde het meerderheidsrapport voor, om te blijven bij het besluit van 1936 betreffende het jaarlijks vergaderen. En dus kwam de zaak weer van de baan, althans voorloopig, want wij meenen nog altijd dat de kerken, als zoodanig, de gewone gemeentel-

leden, niet kunnen inzien dat het noodig is in onze kleine Kerk om jaarlijks als Generale Synode te vergaderen. Onze achttien Classes kunnen de zaken voldoende afdoen binnen een tijdperk van twee jaren. Wij noemden met opzet het woord Generale Synode, ofschoon dat niet bij ons de gewoonte is. Eenvoudig omdat wij nog geen Particuliere Synoden hebben. Wel kwam dat vraagstuk weer op, gelijk zulks de laatste jaren meer dan eens het geval was. Maar ook ditmaal werd er niet op ingegaan. Onze geografische toestanden maken het onmogelijk om op bevredigende wijze zulke Particuliere Synoden in te voeren, in ons land van groote afstanden. Dat wij hoop hebben dat het nog eens beter zal worden bij de uitbreiding van onze kerkengroep, wordt zeker bewezen door het feit dat wij in de verschillende uitgaven van onze kerkenorde nog altijd de artikelen laten staan, die betrekking hebben op de Particuliere Synode, n.l. Artikelen 47, 48 en 49.

Wat wij hier in Amerika echter niet precies snappen, is het feit, dat er in Art. 49, althans in de oorspronkelijke uitgave, gezegd wordt, dat deputaten der Particuliere Synode over alle examina der aankomende predikanten staan. Wij meenen, dat dit in Nederland toch een functie is van de verschillende Classes. Of hebben wij het dienaangaande mis?

Ten slotte zal het misschien enkele vrienden in Nederland interesseeren, wanneer wij mededeelen, dat de Synode het goed vond om haar president, mitgaders schrijver dezes, te deputeeren, bij leven en welzijn natuurlijk, naar de Generale Synode van de Geref. Kerken, die Augustus 1939 te Sneek zal vergaderen. Ds van Dellen en ik zijn klasgenooten, en al sedert jaren medestrijders. Wij gaan beiden naar de zeventig jaren toe, ofschoon onze broeder een paar jaar jonger is dan ondergeteekende. Maar in het hart van ons beiden is een sterk verlangen, om nog eens het land der vaders te bezoeken, en om dan natuurlijk vooral de leiders der Kerken nog eenmaal te ontmoeten.

Schrijver dezes zou natuurlijk, ook vooral, kennis willen vernieuwen met de verschillende leiders van de zending in Nederland, ofschoon het plan is om, zooals reeds te voren opgemerkt, als zendingsdirecteur af te treden in 't begin van het laatste genoemde jaar. Maar wij beiden leven nog steeds zóó mede met onze broeders en zusters, vooral die in Geref. kerkverband zijn, in de lage landen aan de Noordzee, dat wij reeds nu met verlangen uitzien naar den tijd dat wij elkander nog eens mogen ontmoeten.

Of onze wensch vervuld zal worden, ligt natuurlijk in hogere handen.

Hopende dat de artikelen tot zoover geleverd, ons volk in Nederland een blik hebben gegeven in het leven en streven, het worstelen en, door Gods genade te boven komen, van een stamverwante Kerk in het verre Noord-Amerika.

De uwe,

HENRY BEETS.

Grand Rapids, Mich., 29 Juni 1938.

VOÓR EN TEGEN GEHEIME SYNODEN. (IV.)

De besprekingen, die in den kring der Waldenzen aan het thema van „geheime synodes“ gewijd werden, voerden ons reeds gaandeweg in de richting van ernstige bezwaren tegen het geheim houden van synodale vergaderingen. Voornamelijk het artikel van den heer Eric Rollier (een industrieel) wees in deze richting („Echo“ van 21 Jan., door ons overgenomen in vertaling).

Hier nu doet zich een merkwaardig incident voor. Het blijkt, dat de leiding der Waldenzische kerk zelf aanstuurt op geheime synodes. Ze schijnt daarvoor een meerderheid achter zich te hebben. En — hoewel het orgaan, dat onze lezers reeds kennen, „L'Echo des Vallées“, een rubriek „Vrije Tribune“ heeft, toch werden achtereenvolgens enkele ingezonden stukken van tegenstanders van geheime synodes geweigerd. De schrijver van één dier geweigerde stukken, Ds Rivoir, stelde nadien zijn collega's in kennis van het feit der weigering van zijn artikel. De sluiting der „Vrije Tribune“ voor de tegenstanders van geheime synodes is dermate tekenend, dat in den kring der Waldenzen daarover heel wat te doen geweest is. Tot onze spijt mogen we niet alles, wat ons daarvan bekend geworden is, hier publiceren. Wel kregen we het recht, het artikel van Ds Rivoir hier op te nemen, nadat het door de Redactie van „L'Echo“ geweigerd was. Hier volgt het:

Hooggeachte Heer Redacteur,

Ik heb met veel belangstelling de twee artikelen van de Heeren E. Göldi en Eric Rollier¹⁾ gelezen over de vraag van het al of niet publiek zijn der zittingen van de Synode. Ik ben natuurlijk dezelfde meening toegedaan als de heer Rollier.

De redenen waarom men vraagt om geheime zittingen zijn, als ik mij niet vergis, de volgende: 1) Het publiek woont de zittingen bij „uit nieuwsgierigheid“.

1) Opgenomen in het voorgaande nummer van „De Reformatie“, K. S.

2) het ontvangt er geen enkelen zegen door, 3) de moeilijke tijden en de tegenstanders maken het wenschelijk (zie het artikel van den heer Paul Bosis²⁾ van 17 Dec.).

Het lijkt mij toe, dat deze redenen niet zeer steekhoudend zijn.

1) Het is vanzelfsprekend, dat er onder het publiek, dat de zittingen der Synode bijwoont, zich personen bevinden, die alleen door nieuwsgierigheid gedreven worden. Maar ik ben er van overtuigd, dat er anderen zijn, en wel de groote meerderheid, die er komen omdat zij, zooals ieder „goed“ lid der kerk eigenlijk moest doen, belang stellen in alle vraagstukken der geestelijke familie, waarvan ze deel uitmaken.

Is het goed de „goede“ leden tot onverschilligheid wat betreft het administratieve leven der kerk te brengen, omdat er nieuwsgierigen op de wereld zijn? Zijn wij er zeker van, dat in de diensten Zondags iedereen komt om gesticht te worden? Er zijn er ook, die er uit gewoonte heengaan en soms uit nieuwsgierigheid moeten wij om die reden voorstellen de kerken te sluiten?

2) Het publiek ontvangt geen enkelen zegen van de administratieve zittingen der Synode, voegt men er aan toe. Als dat zoo is, moeten wij het betreuren, want de Apostelen hebben ons geleerd de geheele kerk belang te doen stellen in het kerkelijk leven, zelfs in de administratieve kwesties, zie maar de verkiezing der zeven eerste diakenen; en de kerk van onzen tijd zou vergeten hebben, dit te doen. Dan moeten wij het publiek onderrichten, opvoeden, opdat het zelfs uit de administratieve besprekingen een zegen ontvangt, opdat het zijn geheele verantwoordelijkheid en zijn plichten voelt wij zullen het niet leeren, belang te stellen in al de vraagstukken der kerk, zooals de Apostelen het hebben gedaan, ik herhaal het, als wij de deuren der Synode voor hen sluiten.

3) Het publiek ontvangt geen enkelen zegen door de administratieve zittingen der Synode, voegt men er aan toe. Maar als dat zoo is, bij wie schuilt dan de fout? Bij het publiek, dat niet voorbereid is voor deze zittingen en dan is het niet de taak der kerk haar leden te verhinderen belangstelling te toonen en een zegen te ontvangen zelfs door de administratieve zittingen, maar hen daartoe op te voeden, het voorbeeld der Apostelen volgend, wanneer ze tot de geheele vergadering der geloovigen spraken over de administratie en de verkiezing der zeven eerste diakenen voorstelden.

De fout zou ook kunnen schuilen bij de Synode, die zich in haar discussies niet op het peil weet te brengen van de principes en die laag bij den grond blijft door te spreken over personen en niet over ideeën ... in dat geval kan het publiek een stimulans zijn om gedachten te krijgen, en niet eenvoudigweg gepraat in de discussies.

Men spreekt ook nog over moeilijke tijden en tegenstanders Een vriend zei mij onlangs, dat „de moeilijke tijden“, waarover men ieder oogenblik en in betrekking tot alles spreekt, om als motief te dienen voor alle veranderingen die niet beantwoorden aan den Waldenzischen geest, niet het normale en ook niet het buitengewone in de geschiedenis der Waldenzische kerk zijn: zeer juist. Trouwens de Bijbel leert ons, dat als de kerk getrouw is, zij altijd moeilijke tijden zal hebben; wee de kerk, die den vrede wenscht, dat is alleen mogelijk, als zij zich aanpast aan de wereld, maar dan den Christus verdraagt. Maar wat we niet moeten doen, dat is den indruk wekken, dat wij iets te verbergen hebben voor onze tegenstanders. De discipelen van Jezus hebben niets te verbergen en niets te vreezen van hun tegenstanders: het enige wat zij moeten vreezen, dat is ontrouw te worden.

Den 12en September 1532 had het Waldenzische volk moeilijke oogenblikken te doorleven, toen het te Chauforan bijeen kwam voor de beroemde Synode; en het had veel tegenstanders, toch hield de Synode geen zittingen, die slechts voor enkele personen toegankelijk waren. Ik citeer de geschiedenis der Waldenzen van onzen Moderator professor Comba: „Behalve de predikanten, die allen aanwezig waren, kwamen de gemeentelieden in zoo grooten getale en van zoo heel ver bijeen, dat de indrukwekkende vergadering in de schaduw der kastanjeboomen moest bijeenkomen.“

Maar al ben ik voorstander der publieke zittingen der Synode, toch is er in het schrijven van den heer Göldi een gedachte, die onderstrept moet worden: „met het doel aan de parochianen de gelegenheid te geven deel te nemen aan de belangen van hun kerk, zou men van te voren in de kerkvergaderingen de punten van algemeen belang op de agenda van de Synode kunnen bespreken en op deze wijze de dikwijls waardevolle meeningen van een eenvoudig gemeentelid krijgen.“

Zeer goed, mijnheer Göldi, dat is juist wat men vroeger deed als men de reglementen en de organisatie van onze kerk wilde wijzigen: de vergaderde parochianen werden geraadpleegd. Ik wensch, dat men zich dat zal herinneren in onze aanstaande synodale vergaderingen.

GUIDO RIVOIR.

Men ziet het: de schrijver citeert een uitspraak uit het boek van Prof. (Ernesto) Comba, den tegenwoordigen leider der Waldenzen. Zelf vermeldt hij, hoe in 1532 — ook in gevaarlijke tijden van grootten tegenstand — de leden der kerk meeleeften. Thans, in 1938, wordt door Prof. Comba in een andere richting gestuurd.

Het is jammer.

Intusschen, er is nog een ingezonden stuk geweigerd. Daarop komen we volgende week terug.

2) Opgenomen in een voorafgaand nummer van ons blad. K. S.

Drachten.

Dhr H. Algra schrijft in „Leeuwarder Kerkbode“ (classicaal):

Een paar eeuwen geleden werd een predikant uit Witmarsum door het Hof van Friesland onder handen genomen. Hij had zich erg misdragen en daarom